

Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrta leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštne proste. — Telefon št. 220.

65. številka.

Maribor, dne 13. junija 1921.

Letnik XIII.

Kriza ustavotvorne skupščine.

Beograd, 8. rož. 1921.

Seje ustavotvorne skupščine so odgodene dne 10. t. m. radi muslimanskih praznikov, kakor se oficijelno trdi; pravi vzrok odgoditve pa je težka kriza, v kateri se nahaja ustavotvorna skupščina.

Ustavotvorna skupščina je od prvega dne svojega delovanja v krizi, a zdi se, da se bliža kriza vrhunca. Reakcionaren poslovnik s svojo famozno priveso je vzrok, da so radičevci in Protič — izven skupščine, — kupčija vlade z muslimani je povzročila izstop 14 muslimanov iz južnih okrajstev iz vladne koalicije, centralističen ustav in nepopustljivost centralistov je prisilila Narodni klub, da je zapustil konstituantno, vprašanje agrarne reforme ima kot posledico izstop devetih poslancev iz demokratskega in radikalnega kluba (bosanski radikali in demokrati iz Vojvodine) vladna večina se krha, kriza napreduje. Pašič je poskusil vse, da obdrži svoje „zveste“ skupaj, a brezuspešno. Večino za slab ustav je dobil skupaj s sredstvi, katera obsojajo vladne stranke ravno tako, kot opozicija, zato se ni čuditi, da ne drži, pa ne drži. Največji kamen spoditke je dogovor z muslimani, kateri je pretekli teden povzročil muslimansko krizo. Neubojljiv radikalec dr. Srskič, ki je poleg drugih dal povod za to krizo, je dobil od vlade in radikalnega kluba ukor, kar je popolnoma zadovoljilo muslimane, kojih ministri ostanejo i nadalje v vladi. Tretji oddelek ustave ki govori o gospodarskih in socialnih vprašanjih, je bil trd oreh za vlado. Vse stranke so izrazile po svojih govornikih nezadovoljstvo radi tega oddelka, a vendar so demokrati in radikali, muslimani in samostojneži radi bank in osebnih koristi, parčali radi — discipline glasovali za ta popolnoma ponesrečeni oddelek ustave. Disciplina v vladnih strankah je — res vzorna. Da ne pozabijo drug na drugega, očitajo radikali demokratom vse njihove politične grehe in trde, da imajo le svojo stranko pred očmi, ne pa celokupne države, demokrati spet uporabijo vsako priliko, kjer le morejo, da mečejo radikalcem polena pod noge. Najbolj disciplinirani pa so naši samostojneži. Njih minister Pucelj je dal posl. Moskovljeviču obširen material na razpolago, s katerim je nastopil proti ministru dr. Vel. Jankoviču radi gospodarstva na državnem posestvu v Topčideru. Mučen utis je napravil nastop Moskovljeviča na celotno zbornico, dr. Jankovič je izgubil veliko na ugledu; zahvali se naj za to kolegu mesarju Pucelju, ker je znano, da so dobili zemljoradniki gradivo naravnost iz ministrstva. Ali je vzrok ti demisiji dr. Jankoviča gospodarstvo v Topčideru in — napis v cirilici na Hrvaškem, ali samo eden izmed teh dveh vzrokov, je — negotovo. Radi tretjega oddelka ustave in vroče „bosanske“ debate razburjeni muslimani so se potolažili, ne pa bosanski radikali in demokrati iz Vojvodine, ki so izstopili iz svojih klubov in groze, da bodo glasovali proti ustavi. — Vladna večina, kje si? Tam, kjer je bila še predno se je sklenila kupčija z muslimani. Pašič je opravičeno nervozen in razburjen, grozi z demisijo, ker ne vidi pravega izhoda iz zagate. Pa to še ni vse. Kriza se bliža vrhuncu. — Beograjski listi poročajo, da nameravajo zapustiti konstituantno komunisti zemljoradniki in — Jugoslov. klub in sicer v kratkem, ker se ne pustijo majozirirati od — sedanje „večine“, ker žele, da se ustava sprejme v sporazumu z vsemi strankami in z vsemi plemenitimi in ker odklanjajo hegemonijo srbskega plemena nad Hrvati in Sloveni. Konstituenta je v krizi in sicer v

Našega voditelja dr. Antona Korošec živel Bog k petdesetemu godovnemu dnevu in začeti 50 letnici!

Liberalizem v likvidaciji.

Že pri volitvah v konstituantno se je pokazalo, da liberalizem med slovenskim ljudstvom nima zaslombe. Volitve v občinske zastope niso le potrdile prejšnjega rezultata, temveč izkazale za lažidemokrate še obupnejše rezultate. Sedaj pa je pri izvolitvi ljubljanskega župana slovenski liberalizem doživel svoj pogreb in politične smrti in orepomembnosti ga ni mogel obvarovati niti njegov najzvestejši sinček Samostojna, niti Pribečevičev najožji prijatelj Tone Kristan, niti velekapitalist in dosedanj vodja Jadranske banke, g. Praprotnik.

Po 40 letih liberalnega gospodarstva je bil izvoljen sedaj v Ljubljani za župana narodni socialisti. Bivši minister Kramer in bivši deželni predsednik Žerjav z vošlim Ribnikarjem sta doživela zasluženo obsodbo svoje ga dela in svojih metod. „Državotvorne“ Jutrovice je odklonila tudi Ljubljana. Bivši ekonomski agromerkurjeveci so doživeli svoje politično agromerkurstvo, ki je bilo ravno tako nepošteno in nesolidno, kakor svoj čas ekonomsko agromerkurstvo.

Politično agromerkurstvo se je začelo, ko je dr. Kramer kot enomesečni namestnik ministra pravde takoj prve dni vrnil regentu v podpis povelje dr. Žerjava. Svoj višek je pa doseglo, ko sta ta dva državna tvorca, pardon: državotvorna liberalna mladina zlorabljala vsak večer po eno do dve uri državni telefon in je na beograjskem koncu „visel“ pri telefonu g. dr. Kramer kot minister, v Ljubljani pa dr. Žerjav kot predsednik deželne

težki krizi, kriza bo gotovo dosegla vrhunec prihodnji teden, ko se začne — razprava o osmem oddelku ustave, ki govori o razdelitvi države v oblasti, oziroma v pokrajine, o oddelku, ki bo ali povzročil centralistično ureditev na se države, ali pa vsaj deloma ugodil željam strank, ki bijejo boj proti centralizmu, ki bo upošteval vsaj deloma upravičene zahteve ogromne večine hrvaškega in slovenskega ljudstva.

Ako zapuste komunisti, zemljoradniki in Jugoslov. klub konstituantno, se bo o ustavi sklepalo brez Hrvatov. V zbornici preostali Hrvati so s srbskimi glasovi izvoljeni, brez ogromne večine Slovencev in brez znatnega dela Srbov. Ako bo tak „Ruiparlament“ sprejel ustavo, bo to zelo škodilo državi na ugledu na zunanji, a v državi sami pa izzvalo ljute boje, katerih posledice so nedogledne.

Kriza, ki se stopnjuje od dne do dne, povzroča mnogo razburjenja v političnih krogih. Jedna stranka, ki se ne zaveda velikega momenta ter škoda za ljudstvo, ako bo država centralistično urejena, so naši samostojneži. Samostojneži imajo druge skrbi, treba paziti, da se zasede vsa korita; treba vsako priliko izrabiti, da se poteguje za lastne koristi in kot „krščanska“ stranka udriha z lažnjivimi „storijami“ po duhovščini; treba se posluževati denunciacij in surovosti z namenom, da se pride do cilja. Radi poraza pri občinskih volitvah zmerja jo demokrati samostojneže, katerim je ljudstvo hrbet obrnilo, ker so o priliki volitev v konstituantno preveč lagali in — prevelike obljube delali — ter groze, da bodo pri prihodnjih volitvah sami na deželi komandirali in sami propadli. Žalostno ulogo igrajo v zbornici samostojneži, zato sta dr. Vošnjak in Rajer le samo po imenu pri njih, sicer pa komaj čakata, da izgine ta stranka, ki je v sramoto vsem Slovincem. Čakajo nas kritični dnevi v ustavotvorni skupščini in — v domači slovenski politiki.

„vlade“, ki jo je tvoril sam brez poverjenikov. Slovenska politika ne pozna v svoji zgodovini toliko ostudnega intrigantstva, hinavstva, denuncijantstva in vsiljivega, nemožnega klečepazenja, kakor ravno ta Žerjav-Kramer-Kukovčeva doba. Iz teh časov je tudi „Jutro“, milijonsko podjerie, kateremu gospodarijo ljudje, ki so prej steli ure in dneve, kedaj bo prihodnji „prvi“ v mesecu. Takšno politično poštenje in delo je prejelo sedaj zasluženo plačilo, ko so zagrmeli nad glavami liberalnih mladincev razvaline — zadnje in najmočnejše liberalne trdnjave.

Se pomembnejši pa je poraz liberalcev v Ljubljani iz stališča ureditve naše države. Zadnja in najvidnejša zaslonba politično-ekonomsko-upravnega centralizma v Sloveniji je padla. Kot politični berači stojijo v Beogradu liberalni trije kralji v konstituantni, a vladni večini je izid volitev v Ljubljani najjasnejši opomin, da svojega nasilja uveljavljati ne sme, ako hoče postaviti solidne in trajne temelje.

Ljubljana se je pridružila veliki večini slovenskih občin, ki obsojajo liberalno kapitalistično in politično nasilje in klikarstvo, ki hoče kriti z zlorabo državne misli svoj strankarsko-klikarski in koritarski absolutizem z „obznanami.“

Kako pa je danes z našimi soc. demokrati?

Po prevratu se je pokazal absolutizem med demokrati in socialisti. Tip absolutistične figure je bil tudi g. socialistični paša Tone Kristan, ki je kmalu pa našem ujedinenju uganil: kje je bilo dobro za njegovo telo in mošnjo. Tonetov za pregrešni mamon dokaj dostopni nos ga je vodil svoj čas k kapitalističnim in izvoznim tovarem iz demokrat-skega tabora, v družbi katerih je g. Kristan tudi ministroval. In Kristanovo ministrovanje v pobratimiji izvoznih demokratov je rodilo tudi med socialdemokratskim proletarijatom odpor napram Kristanu, ki je izrabljal stranko v vladne namene, da je lahko sam sebe odebelil po telesu ter mošnjo.

Ministrovanje g. Toneta je rodilo razkol v socialistični stranki kljub ujedinenju naših socijev s celotno socialno demokracijo naše kraljevine. Socialisti so bili še kratko pred volitvami v konstituantno razdvojeni na 7 raznih struj, ki so se grizle med seboj na politično življenje in smrt. G. Tone Kristan, ki se je pri razdvoju stranke že valjal po milijonih, ni bil mož, ki bi bil lahko zopet združil razdeljene sodruge in jih kot med seboj politično edino maso vrgel v volilni boj za konstituantno. Jugoslovanskemu proletarijatu je poslal pomoč Amerikana v osebi Etbina Kristana, kateremu se je res posrečilo, da je zbral med seboj razcefrane treske socialistične stranke in jih zlimal za konstituantne volitve v toliko, da so vendarle še rešili socialisti 7 mandatov.

S pojavom Etbina Kristana med maso socijev v Sloveniji je začela vedno bolj bledeti absolutistična zvezda g. Toneta. Dejstva, da se bliža gosp. Tone političnemu zatonu, se je zavedal on sam najbolj in radi tega se je naslonil zopet na stran svojih demokratskih kolegov, katerih denarne mašti je bil sam dokaj deležen kot minister. G. Tone je znal, kaj pomeni svetopisemske vsebine: Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da kadar obnemorete, vas sprejmejo. Kristan je čutil politično obnemoglost, po

iskal je človeka njega vrednega kova Žerjava, kateremu je za obljubo upraviteljstva Friederikovih veleposestev prodal ljubljansko socialistične glasove. Kristan-Zerjavova kupčija bi bila morda uspela, da ni bila predčasno razobnana in je kot taka rodila razočaranje za Kristana, da se ni dobil upraviteljstva; razočaranje za Žerjava, ker je danes ljubljanski župan Pesek.

Kristanova mešetarija z milijonskim upraviteljstvom na eni strani in s socialističnimi glasovi na drugi je tako zasmrdela treznejšim voditeljem socialistov, da so začeli s sanacijo stranke in radice — odžagali so Kristana kot suho vejo od stranke z oddajo svojih glasov narodnemu socialistu Pesku.

Na Kranjskem je Tone Kristan danes v stranki mrlič — pristaše ima še edino v Mariboru, kjer je med sociji še vse polno nemškutarije, ki še veruje v odrešilno moč Kristanove obseznosti po telesu in mošnji. Kako dolgo se bo še oklepala mariborska socialistična nemškutarija Kristanove politično suhe veje, še danes ne moremo ugotoviti; vsekakor pa bo prej ali slej tudi med mariborsko socialistično nemškutarijo dobila navlado jugoslovanska struja, kateri bo do načelovali pesebični in s krivičnim mamonom neomažeževani elementi kot mariborski JSDS tajnik Lojze Slanovec.

G. svoječasn socialistični absolutist Tone Kristan pa menda ne bo preveč žaloval, četudi ga bo ostavila še mariborska socialistična nemškutarija, ker se bo lahko politično oddahnil in užival svoj debelušasti pokoj na milijonih, katere mu je nastal njegov politično izvsničarska mešetarija s policajdemokrati na račun proletarijata. Sicer pa milijonsko masne figure ala Tone Kristan niso socialdemokratom nič novega in se jih izbaene iz stranke, kadar so že preveč opitane po telesu in mošnji.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Seja konstituantne minuli petek se je pečala z odgovori na razne interpelacije. Sobotna seja je bila precej burna, ker sta se kle utala poslanci dr. Stajič in Odavič. Ta seja je bila tudi znamenita, ker so komunisti pri tej priliki utemeljili in vladi naznanili svoj odhod iz konstituantne. Ker sedanja vlada ni smatrala kot svojo dolžnost, da bi dala komunistom zaščitenje svobode radi Vesničeve obznane, so izjavili, da zapustijo zbornico in da zadajo z agitacijo med ljudstvom udarec sedanjim vladnim reakcijam. Po odhodu komunistov iz konstituantne so se postavili proti zborničnemu predsedniku zemljoradniki in mu očitali, da krši svoje pravo v škodo opozicije in so med protestom ostavili zbornično dvorano. Sele po teh dveh za Pašiča tolikanj mučnih prizorih, sta govorila radikal dr. Perič in naš klubar dr. Rebac, ki je zagovarjal stališče Jugoslov. kluba o potvorbah politične ter ekonomske zbornice. Za Rebačem sta še govorila Vošnjak in E. Kristan, nato pa so se razšli znatno decimirani konstituantarji do ponedeljka.

Politični starosta Pašič je sicer upal, da bo spravil svojo centralistično ustavo pod streho in pod regentov podpis do Vidovega dne, ko je nameraval poleteti s konstituantno na Kosovo, a kakor kažejo razmere v konstituantni danes, bo starosta Pašič varan v svojem upu. Narodnemu klubu so sledili komunisti, zemljoradniki si je odbil zbornični predsednik Ribar in do Vidovega dne bodo v zbornici samo še demokrati, decimirani radikali, samostojneži in muslimani, ako se ti zadnji tudi ne bodo spuntali. Kosovo bonudilo žalostno sliko, če bo Pašič še

sploh napravil svoj zadnji — žalostno slavnostni politični pohod na kraj nekdanjega propada in zopetnega vstajenja — majke Srbije.

Glavni vzrok, da so zemljoradniki naperili svoje kopje proti vladni, je Pašičeva kupčija z muslimani, ki zahtevajo rešitev agrarne reforme brez milijonskega odkupa turške veleposesti. Zemljoradniki stoje danes na stališču, da bodo glasovali proti ustavi, kar bi pomenilo za Pašiča in centraliste polom, če tudi na samem Kosovem.

ITALIJA.

Minuło soboto je bila v Rimu slovesna otvoritev novega parlamenta v navzočnosti kralja in kraljice. Otvoritvi in prestolnemu govoru so prisostvovali vse stranke razun socialistov, komunistov in dela republikanskih fašistov. Kralj je v svojem govoru zagovarjal svobodo pouka in s tem označil smer bodoče vladne politike v družbi ljudske stranke.

GORNJA SLEZIJA.

Zavezniki so tako pritiskali na Poljake in Nemce, da bodo ti izpraznili sporno plebiscitno ozemlje in ga bodo zasedle angleške čete.

Politična poročila.

Proti tajni diplomaciji. Interpelacija poslancev dr. Korošca na ministra vanjskih poslov. Kakor s čehoslovaško, tako je sedaj naša država zaključila prijateljske odnose tudi s sosedno Veliko Rumunijo. A dočim se bili o političnem delu alianse s čehoslovaško obaveščeni barem šefovi strank, je sedaj vlada na lastno roko brez predhodnega znanja ustavotvorne skupščine in v odsotnosti regenta na absolutistični način s popolnim priziranjem naroda in njega zastopnikov zaključila politično zvezo z Rumunijo, ki jo namerava prihodnje dni baje dopolniti še z vojaško konvencijo. Ker se brez znanja in odobrenja naroda ne smejo zaključevati osobito nikakve onerozne zveze, in ker nam vlada ne bo odrekala prava, da se narodni zastopniki brigamo za tako dalekosežne vladne akte, zato vprašamo ministra predsednika in ministra vanjskih poslov: Da-ti je voljan predložiti ustavo tvorni skupščini z Rumunijo zaključeni pakt v odločitev. Da-li je voljan, predložiti tudi pravice za zaključitev vojaške konvencije z Rumunijo ustavotvorni skupščini v odločitev. Da-li je voljan, da se v bodoče vse take zveze predložijo predstavništvu naroda v predhodno odobrenje, ker narod nivo ljan sklepati zvez, ki bi ga silile v kakoršnokoli prelivanje krvi?

Za odkritost v trgovinskih pogajanjih z Italijo. Interpelacija posl. dr. Korošca na ministra za trgovino in industrijo. Gotovo vsi narodni zastopniki, osobito pa oni, kojih izbornih okraj se nahajajo na zapadu naše države, so zainteresirani na poteku pregovorov, ki se tičejo naših bodočih ekonomskih odnosov z Italijo. Zato vprašamo g. ministra za trgovino in industrijo: Da-li je voljan, izvesti ustavotvorno skupščino o dosedanjen poteku trgovinskih pregovorov z Italijo? Da-li je osobito voljan, preje nego se z Italijo zaključi kak ugovor, ako tudi samo privremeni, upoznati ustavotvorno skupščino z nameravanim ugovorom in zatražiti njeno odločitev.

Slabostojni nedoslednost. Pred par dnevi so liberalni listi raztrobili vest, da je „klub samostojnih seljaka“ predložil vladi dodatni predlog k 8. oddelku ustave, ki govori o razpredelbi države. SKS je predlagala, da se izven Srbije ustanovi sledeče oblasti: ljubljansko, mariborsko, zagrebško, sušaško, osješko, splitsko, dubrovaško-mostarsko, banjaluško, sarajevsko, novisadsko in banatsko pokrajino. Ko je dr. Vošnjak predal ta predlog, je izjavil, da ga je izdelal on sam po lastnem mišljenju. To je bil torej osebni predlog dr. Vošnjaka. Beogradska „Politika“ od dne 10. t. m. pa poroča, da je poslanec Drofenik (predsednik SKS kluba) posebil min. predsednika Pašiča ter ga obvestil o predlogu kluba. Vprašamo: čegav je predlog o razmesarjenju Slovenije? Vošnjakov ali Drofenikov? To si bo treba zapomniti.

Naše gibanje v Halozah. Slov.

ljudska stranka ima v Halozah skoro vse občine v svojih rokah. Slava zavednim Haložanom! — Dne 12. junija se je vršil v Leskovcu občni izbor izobraževalnega društva. Napravil se je načrt za bodoče delo tega prepotrebne družstva. V odbor so bili izvoljeni najboljši možje, mladeniči in mladenke. Popoldne je bila lepa prireditve mladine. Na obeh prireditvah je govoril tajnik Zebot iz Maribora. — Pri Sv. Ani bo v kratkem veliki deklški tabor.

Belevode. Izid občinskih volitev za občino Sv. Florian pri Šoštanj, kakor ga je priobčil „Slovenec“ v št. 101, ni bil točen. Tam stoji, da je imela SLS 25, JDS 33 in SKS 36 glasov. Istina pa je, da je imela SLS 25, KZ 36 in nasprotniki skupaj 33 glasov. Za župana je bil enoglasno izvoljen naš vrli pristaš, posestnik in svetokriški cerkveni ključar Matevž Bačovnik. p. d. Punčuh, podžupan je KZ veleposestnik Janez Stropnik, ključar pri Sv. Križu, prvi svetovalec SKZ Martin Turnšek, mesto drugega svetovaleca pa imajo nasprotniki — samostojneži.

Nemški Stajerci vzgled vztrajnosti. Stajerskega plebiscita 3. julija se bojuje najbolj Korošci, ker vedo, da jih v tem slučaju gotovo čaka jugoslovanska okupacija. Predsednik koroške deželne vlade dr. Lenisch je zbral posebno odposlanstvo koroških socijalnih demokratov ter krščanskih socialcev in je priimel z njimi v Gradec, da obrazloži Stajercem usode polni slučaj Koroške v slučaju, da izvede Stajerska plebiscit. Glavar štajerske deželne vlade dr. Rintelen je sicer poslušal Lemischevo lamentacijo, a končno izjavil, da izvede Stajerska kljub moledovanju Korošcev plebiscit 3. julija. Stajerci zahtevajo spojitev z majko Germanijo ne oziraje se na izgubo Koroške.

Podpisovanje vojne konvencije z Rumunijo. „Jutarnji list“ poroča: Čim bo dospel zunanji minister Take Jonescu v Bukarešto, bo odpotoval šef rumunskega generalnega štaba, Cristescu, takoj v Prago, da s čehoslovaško podpiše vojno pogodbo. Verjetno je, da bo Cristescu po povratku iz Prage obiskal tudi Beograd, kjer bodo utrdili vojaško zvezo med našo in rumunsko državo.

Dnevne vesti.

Strah koroških nemškutarjev. Odlični koroški Slovenci iz Rude na Koroškem je v našem uredništvu izjavil: V našem tužnem Korotanu so se razmere precej spremenile. Poprej oholi Nemec in nemškutar je postal po bit, klavrn in obupen, kajti prišel je do prepričanja, da bo kmalu konec nemški strahovladi na Koroškem. Koroški Nemci in nemškutarji dobro vedo, da ni več daleč trenutok, ko bodo jugoslovanske čete vkorakale v Korotano. Sicer se trpimo veliko preganjanja in muke, toda na obrazih naših narodnih nasprotnikov je zavladala resignacija.

Slabostojni laži Urek je zopet enkrat prišepal v svojih interpelacijah za poslanci Jugoslov. kluba. Za naše vojske se poteguje g. Urek, za vojaške dopuste radi obdelovanja polja, davčne knjižice zahteva in premo tobaka za pipe je na kmetih. Na vse to se je spomnil g. Urek še le sedaj, ko so naši poslanci se potegovali za zgoraj omenjeno pred meseci in meseci. Seve, g. Urek zida palačo, se ne briga za delo v zbornici in je praspal delo naših poslancev. Ko bo dobil odgovor na svoje po Jugoslov. klubu kopirane interpelacije, pa bo trobil po „Kmet. listu“, kaj vse je dosegel On, g. Urek, ki je malokedaj v Beogradu, ampak se poteguje za vojake, za davčne knjižice in pipin tobak kar iz svojega Globokega pri Brežicah.

Naši poslanski samostojneži so že tako državotvorni, da čitajo svoje govore v konstituantni v blaženi srbohrvaščini. To si lahko mislite, kako srbohrvaščino čita bivši nemškutarstajercijanec Drofenik!

Tonetu Kristanu niso nič kaj po volji spremembe pri ravnateljstvu Jadranske banke, ki so se doigrale kar čez noč po izvolitvi Peska ljublj. županom. G. Tone si je v žlahti z Jadransko banko s kreditom 24 milijonov kot pokritje za razne ponesrečene

socijalistične konsume, ki so se razleteli pod Kristanovim vodstvom. Govori se, da bo novo vodstvo Jadranske banke odpovedalo kredit tudi Tonetu Kristanu.

Jugoslov. Sokoli trfotato letos na vse strani naše kraljevine in inozemstva na račun davkoplačevalcev, ker g. prometni minister Pribečević — tekmuje, kako bi razsiral čim več državnih podpor za sokolsko veseljačenje in popivanje.

Jeza demokratov radi čestitke našim županom. Zadnje „Jutro“ se prav huđuje, ker je razposlalo SLS celjskega tajništvo čestitke našim županom. Seve, mladoliberalce pečejo te čestitke, ker jih oni nimajo komu poslati, niti ljubljani ne! Zavist govori iz „Jutra“ in jeza nad katastrofalnim porazom demokratov pri občinskih volitvah.

Naš strah — Mirko Vauda. O demokratsko-samostojni korifeji, rčitelju Vaudi smo dobili naslednje vrstice: Pomilujemo Vauda, da se je v „Taboru“, od dne 1. junija 1921 zopet tako noro zatekel, „Slov. Gospodar“ od 2. junija 1921 mu je naredil krivico s trditvijo, da je Vauda pisal dopis: „Klerikalna lumparija v Vosku!“ Slučajno je Vauda enkrat nedolžen! Od samega veselja, da je vsaj enkrat nedolžen, se je zapičil tako smešno v zatrevanje te svoje nedolžnosti, da ni dopisnik „Taborove“ novice „Klerikalna lumparija v Vosku“, da je v naglici popolnoma pozabil ovrči tudi druga predbacivanja oz. dejstva v ravno isti „Gospodarjevi“ novici, namreč, da je kradel ubogim sirotam, vdovam in ženam vpoklicanih podporo in da je goljufal državo. Tudi na opetovane slične novice „Straže“ je konsekvenco moral. Svetujemo vam, da tožite uredništvo omenjenih časopisov. Čudimo se, da celokupno učiteljstvo molči, da vas že ni prisililo k temu koraku! Je pač težko tožiti, če je človek kriv! Pripečnavamo vam, da ste jo s svojim podpornim srečelovom pogruntali! Najlepše srečko, dejal bi skoro „terno“ ste res potegnili s tem, da ste smeli krajncu na zvit način plačati oškodovanih okoli 4000 K in da vam ni trebalo vandrati v zasluženo brezplačno stanovanje, kakor bi se zgodilo v enakem slučaju vsakemu drugemu, makar tudi samo radi krvoločnega petelina! Čudna so pač pota naše justice! Vprašamo vas samo, zakaj ste prosili celo dva gosp. orožnika, ko se je začelo preskovanje proti vam, naj vas ne spravita ob kruh! Zakaj niste sami zahtevali stroge disciplinarne preiskave, zakaj ste se branili z vsemi štirimi sodnijskega postopanja? Morda ne zato, ker ste nedolžni! Čudimo se vaši nesramnosti, ker blagohotno dovoljujete oškodovanim, da smejo vašo zadevo mirno izročiti sodišču, ko se vendar vi bojite sodnije ko hudič križa. Državno pravdnništvo pa opozarjamo na to vašo v „Taboru“ 4. junija 1921 javno dano dovoljenje! Nikar si zopet ne premisla, ko se je začelo preiskovanje prosjačite v resnih trenutkih od Poncija do Pilata. Za konec vas pa še vprašamo: Ali vam je bilo treba te polomije? Ko ste zašli na polzka pota demokratsko-samostojne stranke, ste se tudi urnih korakov bližali svojemu prepadu. Ali boste tudi Laporčane na ta svoj način osrečevali kakor Marječane?

Lipov Tonček. O velikem samostojnežu, govorniku, politiku, kandidatu in nameravanim županu Lipovščeku nam pišejo iz Grušove pri Sv. Marjeti: Gospodin bivši ferwalter Lipovšek se grozno huđuje, ker so njili njihovi samostojneži tako grdo narahali pri volitvi župana. Poprej so hoteli vsi samostojneži k svojemu voditelju vina pit, potem so pa k volili — nasprotno! Zato so pa Lipov (Tonček) rekli: „Grušovčani so sami osti in pa tenci.“ (Za to grdo žalitev bode dobil Lipovšek od nas Grušovčanov tak odgovor, da mu bo kar zvenelo po ušesih.) Sedaj je torej vprašanje, kaj pa je potem gospodin Lipovšek? Kar ga mi Smarječani poznamo, smo mi rekli „Grušovski August“; saj ni bil za drugo, nego za krave pase. Sereda, ko so ga začeli ljudje za noč imeti, je šel raje za pismonoša. Kar je pa rabil za vsako črko približno dve uri, predno je razvozljal, kaj pomeni je trajalo tri dni, predno je vedel, čiga-

vo je pismo. Zato ga tudi tukaj niso mogli rabiti. Pozneje ga je najel nek verižniški stotnik, da je šel vsak dan pogledat, če mu ni ponoči veter viničarjev odnesel in gospoda Tončaja pa smo morali titulirati: gospod ferwalter. Ker pa ima navadno največji „posilmodrijan“ tudi najdebelejši krompir, tako je tudi z Lipovim Tončetom. Takoj, ko se je pojavila Samostojna, je Tonča pokuril za njo in znani Mermolja je znal pokrbeti za Lipovega Tonča primerno mesto. Vzel ga je za frobentača, ki naj vabi vse zgubljene nemčurje v stranko slabostojnih — „kmetov“ in tudi njegova Lojzika je nastopala kot prerokinja o samostojnih časih v novem kmetem „raju.“ Da, se več, Lipov Tonča je celo kandidiral za poslanca. Ker pa so ga samostojni močnejši koritarji: Mermolja, Urek, Drofenik i. dr. porinili v ozadje, ni mogel biti izvoljen, zato pa je bistra glavica Lojzika izumila novo sredstvo, da postane žena poslančeva. Rekla je svojemu Toneju: „Ti veš kaj, glej, da boš prevzel celo organizatorično delo za Slabostojno v roke, tako boš pri prvih volitvah na prvem mestu kandidiral, kakor lani kravar Urek in tako te ne bo nihče mogel izpodrinuti.“ Pametna glava, si je mislil naš Tonček, dodenimo še mesto župana, da bodo ljudje videli, da je vsa domača občina Grušova za mene, to bi tudi znalo kaj vleči. Žalibog! Grušovčani (katere je imenoval g. Tonča „ostli in tepci“) niso bili tako nori, nego so volili za župana g. Verliča. Toda pri volitvi za podžupana in svetovalec pa je Lipov Tonč volil samega sebe in s tem pokazal, da je dosegel pri svojih ljudeh čudežne uspehe ter kljub temu dobil le en sam glas. Slabostojni čestitamo, da ima take brihtne može, ki uživajo tako ogromni ugled kar pri svojih pristaših. No, oče SKS Mermolja, imate še kakega drugega Lipovega (Toneja) za svojega apostola? Sicer pa bomo vaši SKS že prav kmalu zapeli „rekvijem“ za vedno. — Bivši samostojni Smarječani, sedaj trdni v taboru Slovenske kmetške zveze.

Demokratske prazne obljube. In zopet kujejo v finančnem ministertvu naredbo o dodatnih dokladah celokupnega državnega uradništva. Policajdemokratsko „Jutro“ poroča, da dobi jo beograjski uradniki 45%, uradniki ostalih srbskih mest 36%, naši po 10 odstotkov izrednih doklad k dosedajim draginjskim dokladam. Na „pristik“ socialnočuteče centraldemokracije bodo baje zvišali tudi prejemke penzionistov za 800—1600 K in to počeniš 1. majem. — Prepričani smo, da bo ostalo pri obljubah. „Jutro“ namreč ni prav nič povedalo, kdaj bodo radodarni demokrati izposlovali iz plačevanje obljubljenih doklad. Požurite se, gospoda na najvišjih mestih, sicer vam pri novih volitvah odpove veliki del slovenskega uradništva svojo zvestobol!

Invalidi bodo zopet pregledovali med 15. junijem in 15. julijem, tako razglasa miloobrazni socialni minister dr. Kukovec iz Beograda. Pregled invalidov je Kukovecva izpolnitev tilitrat dane obljube o izboljšanju invalidnih podpor. Z milijonskimi svotami podpira država zdrave sokolske izletnike, za invalide, vdove in sirote pa nima nobenega ficka ne za zvišanje podpor!

Iz Beograda razglasa, da se otvori železniški promet na progi — Maribor—Celovec in Špilje—Radgona — Ljutomer dne 15. junija. Blagor pač onim, ki verjamejo to vest in ne poznajo zagrizenosti nemškega „Bauernbunda.“ Ravno kar omenjene železniške proge ne bodo izročene poprej prometu, dokler ne bodo v naši državni lasti.

O bolezni kralja Petra poročajo, da je opasna. Radi tega dejstva je tudi regent Aleksander na povratku iz inozemstva.

Državna realna gimnazija v Ptuj. Vpisovanje v I. razred dne 29. junija in dne 11. septembra od 9. do 11. ure. Zadoluje tudi, ako ravnanstvo do tega dne, po pošti dobi zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. Sprejemni izpit dne 30. junija in dne 12. septembra pismono od 8. do 10. ure, ustno pa popoldne po potrebi. Zahteva se: iz krščanskega nauka toliko znanja, kolikor se ga mora pri-

dobiti v prvih štirih letih ljudske šole. Izpita iz tega predmeta se lahko oprosti, kdor ima v izpričevalu „dobro“ ali „prav dobro“. Iz slovenščine se zahteva spretnost v čitanju in pisanju, poznavanje pravopisnih pravil, temeljni nauki iz oblikoslovja, analiza prosto razširjenega stavka. Iz računstva: izvežbanost v štirih osnovnih računskih vrstah s celimi številkami in uporaba na praktične naloge. Sprejemni izpiti v ostale razrede, ponavljalni in naknadni izpiti dne 12. in 13. septembra. Vpisovanje novih učencev dne 12. septembra od 10. do 11. ure v ravnateljski pisarni, vpisovanje ostalih učencev dne 13. septembra od 10. do 11. ure, vsak v svojem razredu. — Ravnateljstvo.

d Na drž. realni gimnaziji v Celju se vršijo sprejemni izpiti za 1. razred dne 1. julija t. l. ob 9. uri dopoldne; vpisovanje istega dne od 8. do 9. ure dopoldne. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov in prinesejo s seboj krstni list in spričevalo o sposobnosti. Izprašujejo se pa predmeti: verouk (samo, ako je v spričevalu slabši red kakor „dobro“), slovenščina in računstvo. — Ravnateljstvo.

d Duhovniške spremembe. C. g. Al. Mešiček je nastavljen kot kaplan v Staremtrgu. C. g. Jos. Sigl, dozda župnik v Trbnjah je bil umeščen na župnijo Dramlje.

d Za romarski vlak k Mariji Pomagaj na Brezje dne 11. in 12. julija se je treba prijaviti najpozneje do 20. junija pri svojem dušnem pastirju in si naročiti legitimacijo. V Mariboru se legitimacija lahko osebno naroči v upravništvu „Slov. Gospodarja“. Kdor še prepozno oglasi, ne bo več dobil legitimacije. Prijavite se torej pravočasno!

d Ustrelil se je na Bizeljskem jurist Karol Knurek. Vzrok samoumora je — srečna ljubezen.

d Pevska zveza priredi dne 31. julija t. l. v Kankniku veliko zborovanje, združeno s pevskimi nastopi posameznih zborov. Vabijo se vsi večletni zbori, da se omenjene prireditve prav sigurno udeležijo. Poleg posameznih zborov bodo nastopili tudi vsi zbori skupno in sicer: pri maši in pri koncertu. Vspored in naenčnejša pojasnila je obelodanil Slovenec od dne 11. junija (130 št.).

d Kam gre naš denar? Naš posl. Roškar je v svojem zadnjem govoru v konstituenti vpričo zbornice brez oprekanja od strani vladinovec konstatiral, da nas davkoplačevalce iz celotne kraljevine stane odkup turške veleposesti 1.200.000 K, ki je bila dosedaj krivična last begov. Za mestna gledališča plačuje država 13 milijonov din. (Gledališča so svojčas vzdrževala mesta sama, sedaj jih mora tudi dežela, ki nima od gledališča nič!) Na račun davkoplačevalcev se vzdržujejo wran-glovi, ki polegajo iz žepa davkoplačevalcev vsaki mesec 3 milijone din., kar znaša na leto 36 milijonov dinarjev. K tej Roškarjevi konstataciji pa še dodamo, da je dovolil prosvetni minister vsakemu šolskemu izletniku

v Osjek 500 dinarjev podpore, kar bi tudi zneslo in pobralo iz žepov davkoplačevalcev nekaj deset milijonov K. Proti tako brezglavo lahkomišljeni razsipnosti državnega denarja se še doslej ni izrekel niti eden od samostojnih poslancev, ampak samo kmet — član Jugoslov. kluba.

d Mišljenje pokojnega Vesnič. „Srbska Riječ“ od 6. t. m. je priobčila memorandum ruskih beguncev, ki so ga predložili našemu poslanstvu v Parizu. To spomenico naj bi bil Vesnič poslal Pašiču. Dočim so se Rusi v spomenici povsem korektno spominjali vedno le kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, jim je Vesnič odgovoril: „Mi Srbi smatramo... Srbija bo storila vse... V Srbiji sedeljuje vsestransko itd.“ Pisal je samo o Srbiji in o Srbiji. Za njega Hrvati in Slovenci niso obstojali, obstojala tudi ni kraljevina SHS, marveč samo Srbija. Boljšega dokaza za velikosrbsko mišljenje Vesničevo nam pač ni treba. In temu Vesniču so naši liberalni listi prinašali slavospeve ter ga slavili kot prvorobitelja za ujedinjenje!

d Podpisan je novi načrt za premešitev učiteljstva v 31 mestih naše kraljevine. Upamo, da je za naše vročevrno in centralistično učiteljstvo še nekaj prostora v južnih delih naše „otadžbine“.

d Ljudsko vseučilišče v Bosni. Dr. Pero Slepčević snuje v Gorazdi ljudsko vseučilišče po vzoru severnih narodov. Zavod bo financirala „Prosveta“.

d Proslava bajrama. Dne 8. t. m. so muslimani v Sarajevu svečano proslavili svoj praznik bajram. Reis ul-ulema Čaušević (najvišji duhovnik za Bosno) je sprejel čestitke od predsednika vlade, komandanta armije in drugih oblasti.

d Kulturni boj na Češkem že uzakonjen. Čehoslovaški naučni minister že proglašava verouk po Šolahi kot neobvezen predmet, ki bo tudi v spričevalih uvrščen med neobveznosti. — Kulturnobojne Čehi posnema tudi naš nov učni načrt za srednje šole.

d Statistiko invalidov je napravila mednarodna delavska pisarna v Zenevi, ki konstatira, da je bilo v svetovni vojni pohabljenih moških 5% milijona. Od teh vojni pohabljenecv imajo Francozi 1.500.000, Nemci 1 milijon 400 tisoč, Angleži 1.700.000, Italijani 570.000, Združene države 260 tisoč, Čehoslovaki 175.000, Poljaki 150 tisoč, Kanadci 88.000, Romuni 84.000 in Belgijci 40.000. Koliko invalidov pa je v Jugoslaviji, tega še do danes ne ve naš minister socialne politike dr. Kukovec. G. Lojze se rajši producira v konstituenti z dirko bedastih medklicev, mesto da bi rajši vsaj preštel naše invalide, če jim že pomagati noče. Pardon! Pri nas je odredil statistiko invalidov naš socialni političar od 15. junija do 15. julija v letu Gospodovem 1921.

d Koliko Jugoslovancov živi v Ameriki? Živi okrog 700.000 Jugoslovancov. Od teh je pol milijona Hrvatov, Srbov in Slovencev pa okrog 200.000.

d Prodaja lista „Times“. V Angliji širijo vest, da je sedanji lastnik

velikega angleškega lista „Times“, lord Northcliffe, prodal celo podjetje Sir Ellermanu. Ako je ta vest točna, bo „Times“ zapustila opozedionalno stališče in bo podpirala politiko vlade Lloyd Georgea.

d Največje drevo na svetu. V Kaliforniji raste drevo in sicer podobno našemu boru, ki je 135 m visoko in kojega obseg nad korenino znaša 15 metrov.

d Cene v Beogradu. V Beogradu stane kilogram govejega mesa 9 dinarjev, teletine 10, svinjetine 11, ovčjega mesa 10, masti 10 in masla 28 dinarjev. Eno jajce stane ½ dinarja in 1 liter mleka 2½ dinarja.

d Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 141—142 naših kron, za 100 vstrijskih kron je plačati 22, za 100 nemških mark 213—216, za 100 čehoslovaških kron 195 in za 100 laških lir 690—692 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

d Orli se sramujejo svojega imena. Petkov „Tabor“ si je najbrže rezerviral več prostora, da bi poročal o slavni zmagi demokratov pri ljubljanskih volitvah župana. Ker so pa „Taborove“ nade ob njegovem velikem presenečenju tako krasno splavale po vodi, je moral dotični prostor spopolniti — seveda po svoji navedi — lažjo in podlostjo. Tako je poročal, da so studenski Orli zafajali svoje ime pri nabiranju darov. Resnici na ljubo konstatiramo sledeče: Povsod, kjer je Orel pobiral, je jasno povedal, da na bira za ustanovitev Orla v Studencih. Vsak darovatelj se je tudi podpisal v nabiralno polo, katere napis se je dobesečno glasil: „Nabiralna pola prostovoljnih daril oziroma prispevkov za dobitke ob priliki prireditve, ki se vrši ob slovesni ustanovitvi Orla v Studencih.“ Pole so vsakemu ne vernemu Tomažu na razpolago pri predsedniku. Naj nam „Tabor“ pove: Kdo je pobiral pod tujo firmo, ali vsaj pri kom je Orel pobiral darove pod napačnim imenom? Če tega ne stori, je dotični dopisun nesramen lažnjivec in podlež! Ga pač novi odsek bude v oči. Tudi prosti Orel imena tistih mariborskih (kolikor je nam znano teh še zraven ni bilo!) Orlov, ki so se pri Telovi procesiji pretepali in imena tistih otrok, ki so bili tepeni. Le večkrat se še oglasite na ta način, Orel vam bo iz srca hvaležen, ker vedno bolj spoznava kdo ste! Da, le sramuj se svojega imena, cislani „Tabor“ — saj pri tebi, ni več sledu o kakem taboru! — Studenski Orel.

d Tako odločujoče dejstvo, kakor je volitev ljubljanskega župana, prav nič ne zanima „Tabor“. S par vrsticami je naznanil izid, a sedaj molči kot grob in se plazi rajši v svojih člankih krog Moskve in francoske zbornice. Da, da, časi so se spreminili. Ako bi prodril kot župan „atek“ Triller, bi bil tudi „Tabor“ preplavljen s tiskom najdebelejših črk o demokratski zmagi in 40letni slavi nempremagljive trdnjave svobodomiselnopredne Ljubljane. Razočaranje nad ne da bi naju pogledal in samo pisal se nekaj. Pri drugi mizi je sedel pisar s peresom v roki in uravnaval pred seboj spise. Nekaj časa sva molče čakala. Ali potem se je okroglo-udi Poloni ogugal jezik, vse viže in vsa spretnost svojega jezička je poročala. Ali jaz ji, hvala Bogu, nisem nobene primolčal. Svoje žive dni slišala tako žarkih in popranih besed, tako zabellenih resnic, kakor takrat v tem kratkem času. Nisem pretehtaval besed, vse sem ji rekel, kar sem imel na srcu. Cele litanije njenih pregreh sem ji naštel in vsako žalitev sem ji dobro odvagal nazaj. Zaganjala se je v mene, jokala, z nogama copotala in puhala kakor mačka — kratkomalo, napravila sva tak hrup in ropot, da se je slišalo za devoto steno in gospodje adjunkti iz sosednjih sob so so odpirali vrata, pisar pa je boječe pogledoval g. sodnika. Ali ta je le z glavo kimal in kimal, smehljaj se je in pisal dalje. Se-le, ko sem si olajšal srce in je bila Polona od kričanja že hripava, je vtaknil pero za uho, malo pošotal ter se obrnil k nama.

„No, ali sta si zdaj že vse povedala?“ je rekel prostosrčno. Mislim,

izgubo Ljubljane je mariborske demokrate tako poparilo, da dr. Koderman ne popiva več po gostilnah in Voglar voglari samo še od tiskarne do stano-vanjskega urada, kjer si poživljava pri zaprtih durih: „O du lieber Augustin — tudi Maribor bo „hin“!“

d Poglavje o javni varnosti v mariborski okolici. Učitelj nam piše: „10. t. m. sem imel v svrhu pouka v domovinoznanstvu s svojimi malčki izlet skozi Počehovski dol in čez breg k „Trem ribnikom.“ Ko smo dospeli na vrh, sem odredil kratek odmor. V tem nam pride nasproti preplašena ženska, stara kakih 45—50 let, in njen sinček, star 10 do 12 let. Jela mi je pripovedovati, da sta zbežala pred dvema — srbskima vojakoma, ki sta šla naravnost proti njima, ko sta nesla svoje butare suhljadi. Ko sta se vojaka zgledala, sta — mati in sin — vrgla suhljad na tla ter zbežala. Sele, ko sta vojaka prišla iz šume, sta si upala naj po nabrano suhljad. Ko me je eden omenjenih srbskih vojakov vprašal, „da-li je vse severno ležeče ozemlje naše?“ sta zopet izginila v šumi.“ Opozorjamo vojaško oblast na že navedene slučaje, ki dokazujejo, da se glede javne varnosti še doslej ni prav ničesar ukrenilo. Ako še sprejmemo le eno prifrožbo, bomo predali ves material našim poslancem, ki naj v konstituenti storijo svoje nadaljnjie korake.

d Cene živil v Mariboru. V soboto, dne 11. junija, je bil mariborski trg razmeroma slabo obiskan. Blaga je bilo manj kot navadno, edino zelenjave je bilo izobilje. Cene so bile sledeče: Sveži speh 46 do 50 K 1 kg, sveže svinjsko meso 32 do 36 K, goveje meso 24 do 36 K, telečje meso 18 do 25 K, prekajeno svinjsko meso 38 do 45 K, piščanci 60 do 100 K (par), goske 50 do 100 K komad, race 40 do 80 K, krompir 18 do 20 K merica ali 2—2.50 K kg, bučno olje 46 do 48 K 1 kg, koruza 5 K liter, oves 4 K, ječmen 4 K, ajda 4 K, pšenica 8 K, žito 5 K, eno jajce 1.50 do 2 K, zlomljena jajca 70 v komad, zeleni grah (izluščen) 1 liter 20 K, solata glavna 1 do 2 K komad, kumare 10 do 20 K komad, jagode zlahtne liter 20 K, črešnje liter 7—8 K, novi krompir 5 komadov 1 K. Krompirja je bilo na trgu zelo malo in sicer komaj 10 vozov.

Gostilna „Maribor“ na Grajskem trgu je prevzela gospa Lina Gastinova v lastno oskrbo. Opozorjamo na tozadevni inserat na zadnji strani.

d Za I. obrtno razstavo v Mariboru so darovali sledeče zneske: Posojilnica Narodni dom 1000 K, Centr. banka d. d. podružnica Maribor 1000 K, Jadranska banka podružnica Maribor 1000 K, Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru 1000 K, Viljem Freund, tovarna usnja v Mariboru, 500 K, Pospeševalni urad za obrt v Ljubljani 2000 K in Zadržna banka podružnica v Mariboru, 500 K, katerim se tem potom izreka iskrena zahvala v nadi, da najdejo darovalci nebrojnih posnemovalcev! Za izgoromenjenih darovalcev je razvidno, koliko zanimanja je vzbudila „I. obrtna razstava“, ki obeta biti ena najbolj za-

Čudna sprava.

(Iz kmetijskega življenja).

(Dalje.)

Zdaj vam vse razložim, kako morate govoriti pri sodnji. K obravnavi pa greste lahko sami, kajti jaz moram odpotovati zaradi dedščine k že nimim staršem. Ne da bi pozabili, kaj vam svetoval!

Po tem razgovoru dolgo ni bilo Si meka v pisarno, in to je bilo vsem ja ko čudno. Med tem se je končala dol gotrajna pravda zaradi jablane in sicer v prid Simeku.

Ko je ta po dolgem času zopet stopil v pisarno, potresel mu je dr. Prvak zmagonosno z rabsodto pred nosom ter pravil:

„Zmagali smo, prijatelji, zmagali! Ali odvetnik se je jako začudil nad Simekom, ki se je v zadregi praskal za ušesi.

„Kaj stojite kakor brez življenja? Kaj se je vam, za božjo voljo zgodilo? Ali ste morda pri okr. sodnji izgubili pravdo zaradi razhajenja častli v zadevi petelina?“

„To ne!“

„Kaj torej? Lejte, koliko bo mora-

la Polona plačati stroškov zaradi jablane!“

„Zdaj je že pozno!“ je zajecjal Simek.

„Pozno? Za Boga svetega, kaj po zna?“ se je začudil dr. Prvak.

„Ker sve že na pol...!“

„Vi in — Polona?“

„Da, včeraj sva bila prvokrat oklicana!“

„Ni mogoče! In vi si bote vzeli Polono? Za božjo voljo povejte mi le, kako se je to zgodilo?“

„Za res, zgodilo se je! Ta presneta storijsa se je začela pri okrajni sodnji zadnjič zavoljo tistega petelina. Ko so naju poklicali v sodnijsko pisarno, je sedel gospod sodnik pri mizi ter nekaj pisal, z hrbtom je bil obrnjen k nam. Ali ga poznate gospod dohtar?“

„Nekolikokrat sem ga že videl! To je eden izmed tistih starih gospodov sodnikov, ki bi najbolje ustregli sebi in strankam, ako bi sli v zasluženi pokoj!“

„Seveda, to je jako star, pa pri-ljuden gospod! Glava mu je že bela kakor sneg, ali obraz žari samega zdravja. On je torej sedel pri mizi,

da bo zdaj bolje, ako si podasta roki in odideta mirno domov. In najbolje bi pač bilo, ako bi ostala lepo doma v sosedskem prijateljstvu in ljubezni in se hodila semkaj s takimi rečmi. Ako se vedno in vedno prepirata, s tem ne koristita ne sebi, ne svojemu premoženju.“

„Taki so ti stari go-spodje“, je omenil pikro dr. Prvak. „Svoj sodni stol zamenjajo le radi s prižnico. No, in kako se je stvar naposled zasuka-la? Ali ste se držali mojih naukov?“

„Kaj sem si mogel!“ je rekel Simek v zadregi in boječe. Gospod sodnik so nama tako lepo, prijazno in pri vsem tem tako šaljivo prigovarjali, da sva si konečno nehote, na pol v smehu, podala roki v spravo!“

„Tako! To ste lepo zavozili! Ali je vas mar luna trkala?“ je dejal doktor Prvak, hodeč urno po sobi. Če se tako držite mojih naukov, zakaj potem hodite k meni se posvetovati? Zakaj tožite? Cemu so bili vsi stroški? No, ja, jaz sem pozabil, da sta že zdaj skoro...!“ Ali je vas mar g. sodnik tudi že poročil?“

Konec prihodnjega

nimivih prirediteljev v našem mestu od prevrata sem. Razstava bo trajala od 6. do 28. avgusta t. l. v prostorih in na dvorišču dekliške meščanske šole v Cankarjevi ulici.

d Naslov Mariborske pukovske okružne komande je z dne 8. t. m. izpremenjen v: Mariborski vojni okrug.

d Planinski sestanki Mariborske podr. S. P. D. in odseka amaterfotografarjev se vršijo redno vsak petek ob 9. uri zvečer v kavarni „Beograd“. Nadejamo se, da se teh sestankov udeležijo članice in člani v čim večjem številu. Pri teh sestankih se sprejemajo novi člani, dajejo pojasnila o izletih, tekmi fotografarjev ter je to ob e-

nem nekaj družabni večer. Pridite vsi! Odbor.

Orlovski vestnik.

o Telov. odsek Orel Studenci pri Mariboru ima svoj redni lantovski večer jutri dne 14. junija ob 8. uri zvečer v prostorih g. Kobija. — Bratje pridite polnoštevilno! Bog živi! Predsednik.

o Odseki mariborskega okrožja — agitirajte za obilno udeležbo nečlanov pri naši okrožni prireditvi. 19. junij mora biti manifestacija naše orlovske misli v mariborskem okraju! — Bog živi!

o Vsem odsekom! Blago za kroje ima v zalogi meter po 240 K Prvo del. kons. društvo v Mariboru, Slovenska ulica 15. Blago je dobre kakovosti in priporočamo vsem bratom, da si ga nemudoma preskrbijo. — Or. okr. Maribor.

o Okrožna prirediteljev. Odseki in krožki, ki še niso poslali prijav udeležencev oz. za obede in števila telovadcev in telovadkinj naj jih prinesejo osebno do petka 17. junija okrožnemu tajniku, Cirilova tiskarna, Maribor.

Širite katoliške liste!

g „Dunav“ zavarovalnica, delniška družba v Zagrebu je na podlagi odredbe št. 2055 ministrstva za industrijo in obrt začela obratovati tudi v Sloveniji. Družba sprejema zavarovanja na življenje, proti požaru, vlomski tatvini, toči, škodam na transportu, nezgodam in jamstvu. Za Slovenijo se je ustanovila podružnica v Ljubljani in je vodstvo poverjeno J. Welly-ju, dosedanjemu doigoletnemu upravitelju družbe „Donava“.

Pozor! Veliki, lepi prostori, sposobni za vsako veliko skladišče, tik mariborskega glavnega kolodvora, poslopja v dobrem stanju, na prodaj. Proda se tudi ves inventar kot 8 lepih konj, 10 kočij, 12 sani, vse s konjsko opravo ter različno drugo. Naslov: Terezija Stancar, posredovalnica za posestva, Maribor, Šolska ul. 5. 1-3 319

Pisarniška moč, starejša, tudi vdova, se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. J. Krašovic, Zalec pri Celju. 2-2 313

Viničar, pošten in priden, z mnogimi delavskimi močmi se pod prav ugodnimi pogoji sprejme na viničarsko posestvo Sturmberg, p. Pesnica. 3-3 306

Književni vijesnik.

Na ljetnu sezoni naručite si odmah novo izšlo knjigo, Jirasek: „Filozofska historija“ K 30.—, koja je izšla kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Po-uzetom K 30.—. Šalje Čehojugoslovenska naklada J. Herejk Zagreb, Hatzova 15. 280 6-9

Delavka, poštena in pridna plačilu in popolni oskrbi sprejme pri oskrbništvu Sturmberg, Leitersberg pri Mariboru. R. Ogrizek. 3-3 305

Enonadstropna hiša

z vrtom v kateri se nahaja trgovina in je pripravna za obrt na prometnem kraju v Konjicah se prodaja. Več se izve pri občinskem tajniku v Konjicah. 2-3 309

Naznanilo in vabilo.

S 1. junijem sem prevzela svojo lastno gostilno „**MARIBOR**“ Grajski trg 1.

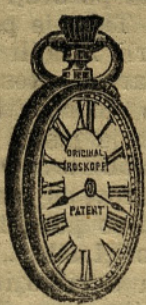
Restavracijo sem deloma novo opremila. V torek, 14. t. m. otvoritveni koncert. — Začetek ob 19. uri. Vstop prost. Vabim slavno občinstvo na mnogobrojni poset, ter jamčim za najboljšo postrežbo.

Lina Gustin-ova,
Restavracija „Maribor“.

MALINOVEC

sladek, dobite po pošti od 3 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 34 K, G I po 48 K, Gs po 52 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost blago jamči zdravim in bolnim odjemalcem

Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 315

Velika zaloga v sakovrstnih UR

in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. 1-7P

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni

urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314

14. avgusta vsi v Ruše!

20 letnica Podravske podružnice S. P. D.

Velika slavnost.

P. n. občinstvu vljudno naznanjamo, da smo se preselili iz

Aleksandrove ceste št. 13

v lastno hišo na

Aleksandrovi cesti 35, Maribor.

„**Balkan**“

del. družba za mednarodne Transporte.

303

Telefon šte. 375.

3-3

Marica Savnik, modistinja

v Mariboru, Mińska ulica 9

se priporoča cenjenim damam

v Mariboru in okolici za

mnogobrojni obisk in naročila

1-2

316

Pridobivajte naročnike!

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA d. d. v Ljubljani.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sombor, Split. Ekspozitura: Bled.

Vabilo na subskripcijo delnic tretje emisije.

Vsled sklepa občnega zbora, da se zviša delniška glavnica

od 8,000.000 na 24,000.000 kron z izdajo novih delnic v nominalni vrednosti 16,000.000 kron

se daje na javno subskripcijo

40.000 (štiridesettisoč) delnic po 400 kron nominalne vrednosti

pod nastopnimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo predpravo, da prevzamejo vse delnice tretje emisije in zato se jim nudita za eno delnico prve ali druge emisije dve delnici tretje emisije po kurzu K 520.— tel. quel.

2. Event. neoptirane delnice bo razdelil upravni svet med one podpisovalce, ki nimajo pravice opcije.

3. Subskripcijska mesta so:

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Podružnica Zadružne gospodarske banke v Djakovem, Mariboru, Somboru in Splitu ter ekspozitura na Bledu.

Sveopća zanatlijska banka d. d. v Zagrebu in njena podružnica v Karlovcu.

4. Subskripcija traja od 1. junija do incl. 30. junija 1921.

5. Subskribent mora izkupilo za podpisano delnice pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bo prihajala v ožir.

V LJUBLJANI, meseca maja 1921.

293 3-4

6. Dosedanji delničarji, ki hočejo uveljaviti svojo opsijsko pravico, morajo predložiti pri prijavi ali originalne delnice ali začasna potrdila o dodelitvi delnic prve, ozir. druge emisije.

7. Dodelitev delnic po končani subskripciji si popolnoma pridržuje upravni svet.

8. Nove delnice so deležne dividende od 1. julija 1921 in opremljene s kuponom za pol leta od 1. julija do 31. decembra 1921.

9. Vsakemu subskribentu bo izdala Zadružna gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil originalne delnice ali začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Začasna potrdila se kasneje zamenjajo za originalne delnice.

10. Subskribentom, katerim se niso mogle dodeliti ali ne v subskribirani višini, se vrne tozadevni znesek, oz. prebitek 15. julija 1921.

11. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

Upravni svet

Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.